दित्यै स्वाहादित्यै मह्यै स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहे-त्याह। इयं वा अदितिः। अस्या एवैनं प्रतिष्ठायोद्यच्छते" इति। अदितिरखण्डनीया पृथिवी सा च स्वविस्तारेण, महती, प्राणिनां धारणेन, सुमृडीका सुखकरी, अखण्डनमहत्त्व-सुखकरत्वविशेषणभेदैस्त्रेधाविभक्तायै स्वाऽऽहुतमिदमस्तु। अनेन होमेन 'अस्याः' पृथिव्याः, प्रसादात् स्वयं प्रतिष्ठां प्राप्य 'एनं' अश्वमेधं, 'उद्यच्छते'॥

(४) चतुर्थदिनगतानां मन्त्राणां तात्पर्य्यं दर्शयति। "सर-स्वत्यै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा सरस्वत्यै पावकायै स्वा-हेत्याह। वाग्वै सरस्वती। वाचैवैनमुद्यच्छते" इति। पूर्व्व-त्रेधा विभज्य व्याख्येयं॥

(५) पञ्चमदिनगतानां मन्त्राणां तात्पर्य्यं दर्शयति। "पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपथ्याय स्वाहा पूष्णे नरन्धिषाय स्वाहेत्याह। पशवो वै पूषा। पशुभिरेवैनमुद्यच्छते" इति। पोषको देवः पूषा स च प्रपथ्यः प्रकृष्टमार्गरक्षकः। नरन्धिषो नराणां स्वा-नुग्रहेण धारयिता। अनेन होमेन पशूनां पोषकतया पूष-रूपत्वात् 'पशुभिरेव', अश्वमेधमुद्धृतवान् भवति॥

(६) षष्ठदिनगतानां मन्त्राणां तात्पर्य्यं दर्शयति। "त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे तुरीपाय स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुरूपाय स्वाहेत्याह। त्वष्टा वै पशूनां मिथुनानाꣳ रूपकृत्। रूपमेव पशुषु दधा-ति। अथो रूपैरेवैनमुद्यच्छते" इति। त्वष्टा विश्वकर्म्मा स च तुरीपः तुर्णपालकः। पुरुरूपो बहुविधरूपनिर्माता। एते-